

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

Articulus II. Qualiter Ecclesia succedat ab intestato in Bona Clericorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

seo exclusis aliis. *de peregrinis autem, jure communi dicitur: omnes peregrini, si intestati decesserint, ad hospitem nihil perveniet, sed bona ipsorum per manus Episcopi loci, si fieri potest, hæredibus tradantur; vel, in pias causas erogentur, &c.* sic Authent. *omnes peregrini.* C. Communia de Successionibus. de *proscriptorum* autem, & ob alia delicta damnatorum bonis, atque successione sic loquitur authent. de bonis proscriptorum: *bona damnatorum, vel proscriptorum non fiant lucro judicibus, sed ascendentibus, & ex latere usque ad tertium gradum, si supersint; uxores vero eorum dorem, & ante nuptias donationem accipiant, si vero sine dote sint, de substantia mariti accipiant partem legitimam, sive filios habeant, sive non; sed, si neminem predictorum habent, qui deliquerunt, eorum bona fisco sociantur.* In Majestatis verò crimine condemnatis, veteres leges servari jubemus.

ARTICULUS II.

Qualiter Ecclesia succedat ab intestato in Bona Clericorum.

2357 **R**esp. in bona illorum patrimonialia, vel quasi (de quibus liberè testari potuissent) si non extent, qui jure cognationis succedant, Clerico ab intestato decedenti succedere Ecclesiam, cui servivit tempore mortis; Si tunc nulli Ecclesie servivit, & tamen gaudebat privilegiis Clericorum, ea devolvi ad Fiscum Ecclesie illius loci, in quo decessit; & tunc ea distribuenda esse ab episcopo ex arbitrio in pias causas: prima pars sumitur ex *c. 1. h. r.* ubi textus, loquens de Episcopis, Presbyteris, clericis, & dicens, *eos de dictis bonis posse disponere ex arbitrio*, subjungit: *si autem antea obierint, quam firmiter perfecerint, altari, cui serviunt, omnia perpetuo sanctificantur, & in jus tradantur.*

2358 Ratio secunda partis sumitur ex jure civili, cum de hoc nihil specificè conditum sit à sacris canonibus; nam nullis extantibus, qui jure vocantur ad successionem defuncti, succedit fiscus secularis, ut dictum est in præced. tanquam in bonis vacantibus Laici defuncti, ergo etiam fiscus Ecclesiasticus in bonis defuncti Clerici, non obstante, quòd ea bona, non sint bona Ecclesiastica, alias enim, si servi

laicorum, à dominis manumissi ordinentur sacerdotes, & moriantur intestati, Laici ipsis succederent contra expressum textum in *c. Sancto 2. h. r.*

Cum enim ad Concilium Triburiense relatum esset, quòd quidam Laici improbè agant contra Presbyteros suos, ita, ut de morientium Presbyterorum substantia partes sibi vendicent, sicut de propriis servis; Concilium interdixit, ne hoc ulterius fiat; sed, *sicut liberi facti sunt ad suscipiendum gradum, & agendum officium divinum; ita nil ab eis, præter divinum officium exigatur;* peculium verò ipsorum dividatur in quatuor partes, quarum una, Episcopo; altera, Ecclesie; tertia, pauperibus; quarta, parentibus assignetur, & si non sint idonei parentes, Episcopus eam recipiat, & in usum Ecclesie diligenter distribuatur, & *si quis contra hoc presumeret, anathematizetur.*

Ex hoc textu colliges, quòd, licet jure 2359 legum Patronus liberti (quem scilicet manumisit è servitute) decedenti sine liberis, succedat, ut habetur *s. sed nostra* Institut. de successione Libertor: hoc tamen fallat, si libertus, Presbyter ordinatus, moriatur. Ex isto etiam textu juncto *c. 3. de servis non ordinand.* notabile discrimen aliqui advertunt, *inter libertos Ecclesiarum* ad sacros ordines promotos; & *inter libertos privatorum* eisdem ordinibus insignitos, ut scilicet Ecclesia patrona in omnibus bonis liberti intestati succedat per *c. 3. privatus* verò Patronus nihil ex illis bonis temporalibus vendicare possit, per textum in præsent. Sed ex vi hujus textus solum sequitur, patronum (sive sit Ecclesia, sive privatus aliquis) nihil posse sibi habere ex bonis liberti, qui, postquam absolute, ac simpliciter manumissus est à servitute, factus sacerdos, decessit sine liberis; factus, si solum sub conditione, ut bona ejus temporalia pertineant ad Patronum, si decedat sine hæredibus suis, nam de illo casu hic textum agere, colligitur ex illis verbis: *liberi facti sunt.*

Ad id, quòd in *cit. c. 2.* dicitur de divisione bonorum defuncti in 4. partes, notat Pirhing. *h. r. 29. notat. 3.* ex glossa in dict. *c. 2. V. morientium*, non videri hodie locum habere; sed, si talis Clericus manumissus, consanguineos habeat, *in illis, qua in iure Ecclesie acquisivit, eos illi successuros*

ab intestato, successurâ coeteroquin Ecclesia, videtur tamen rectius (& ad ea, quæ ipse teneret *cit. 1. h. r. n. 26.* conformius) dicendum: in acquisitis intuitu Ecclesia, ab intestato illi succedere Ecclesiam, si alicui servivit tempore mortis; vel, si secus, fiscum Ecclesiasticum: in patrimonialibus autem, vel quasi, si quæ sint, consanguineos, secundum dicta.

2361 Præter dicta *not. 1.* per dispositionem ultimam, ad *pias causas*, excludi successione ab intestato, colligitur ex *c. cum dilectus 3. h. r. ubi*, postquam sufficienter probatum est, quod Archipresbyter defunctus, se, & sua, pietatis causâ, monasterio de Brusio obtulerit, ac propterea ultra hanc dispositionem, circa sua bona nihil ordinaverit; sed, in ea hac voluntate decesserit, Episcopus Edversis, qui Successionem ab intestato prætendebat pro Ecclesia sua cathedrali, perpetui silentii condemnari à delegatis debuit, si non probaverit, Archipresbyterum non fuisse sanæ mentis, quando ultimam veluti voluntatem declaravit.

2362 *Not. 2.* Professio in Religione bonorum temporalium incapax, si prius de bonis suis nihil disposuit, succedere illos immediate, qui jure in successionem vocarentur, si decessisset naturaliter; secus verò est, si ipsum monasterium sit capax bonorum temporalium in communi. Ratio prima partis est, quia eo casu, & professus fit incapax, ut possit ea retinere, & monasterium ponitur incapax, ut valeat in ea succedere, ita Lessius *lib. 2. de Instit. c. 41. d. 10. n. 86.* cum communi: ratio secundæ partis est ex dictis à *n. 1773.* Hæc tamen secunda pars limitanda est, ut non procedat in domibus & Collegiis Soc. JESU, quæ jus succedendi ab intestato in bonis suorum Religiosorum per speciales suas constitutiones non habet, ita Lessius *cit. n. 81.*

2363 *Not. 3.* Eum, qui profitemur Religionem, si habeat liberos, seu descendentes, eis teneri relinquere legitimam etiam post professionem, si ante non fecit. Auth. *Si qua mulier. C. de SS. Eccles.* relata in *c. Si qua mulier. 9. §. Sed si persona. 19. q. 3.* ibi: *Si qua mulier, aut vir monasticam elegerit vitam, & intraverit monasterium, liberis non extantibus monasterio, quod ingreditur, res ejus competere jubemus; sed, si persona,*

liberos habens, antequam de rebus suis in eos disponat, monasterium intret, liceat ei postea inter eos dividere, legitimam non diminuat, & quod eis non dedit, monasterio competet.

Not. 4. in eod. c. ex dict. authent. dicitur 2364
spositum esse *1.* quod si omnem substantiam inter filios dividere voluerit, suâ personâ filiis connumeratâ, partem sibi retineat, quæ monasterio competere debet, *2.* quod, si post ingressum moriatur, antequam inter eos dividat, filii legitimam percipiant, reliquâ substantiâ monasterio competente. Advertendum autem, quod in casu, quo dicitur, *professum etiam post professionem*, si liberos habeat, posse inter eos bona dividere, id non agat *jure domini* (cum eo se sponte in persona sua particulari privaverit per professionem) sed *jure administrationis bonorum* ad hunc effectum sibi jure constituto, de quo *v. Sanchez l. 7. Decalog. c. 9. à n. 10.*

Not. 5. Esse in quaestione, an filii, vel descendentes statim post professionem Patris (qui eis necdum constituit legitimam) ista debeatur? an verò primum post mortem naturalem Patris? hanc secundam partem non esse improbabilem, censet Pirhing *h. r. n. 37.* dicens: idem teneri à pluribus Doctoribus apud Sanchez *cit. c. 10. à n. 3.* & Lessium *cit. n. 83.* quo casu à monasterio, habente bona professi, deberent ex eisdem alimenta illis præstari, sicut aliâs deberent à Patre ipsorum.

Coeterum, pro prima parte stare videtur *c. Cum simus. 14. de Regularib.* nam in tali casu filius *jure potest petere legitimam*, ergo *jure debetur*, ant. prob. nam, cum quidam miles se cum filio necdum annos discretionis habente, & suis bonis, ad quoddam monasterium contulisset, & filium suum fecisset suscipere habitum monachalem, is autem propter asperitatem vitæ, postquam ad annos discretionis pervenit, habitum retinere nolle, & ad seculum regressus, bona paterna, quæ ipsi ex successione proveniunt, postulare; non obstante, quod consanguinei se opponerent: Coelestinus III. respondit: *esse liberum, ea bona postulare* quod utique non dixisset, nisi tunc jure posset, etiam adhuc naturaliter vivente parente in Monasterio.

Not. 6. Quando dicimus omnia bona,

bona, & jura professi (de quibus antè non disposuit) cum ipso transire in monasterium, capax bonorum temporalium, hanc transiionem fieri *per consequentiam persona in monasterium translata*; non autem, per viam successionis hæreditariæ. ant. exposuimus superius, & constat ex Authent. *Ingressi cit. ibi: ipso ingressu se, suaque dedicat DEO, & authent. de Monachis. §. illud quoque ibi: ingredientem namque simul sequuntur res*; ratio autem ulterius est, quia in *hæredem*, quæ talem, non transunt bona defuncti per consequentiam personæ; sed, vel voluntate defuncti, vel juris dispositione aliquem vocantis in successionem ab intestato.

2367 *Not. 7.* quando dicimus, professum, suis descendentes, si quos habet, etiam post professionem posse, ac debere bona sua dividere, si prius id non fecit, debere intelligi 1. *quantum exigit eorum legitima*; nam in ordine ad hunc effectum illi à lege jus factum est, ut jam diximus; ulterius enim dispositionis, emissa semel professione legitima, non amplius capax est, 2. debere intelligi de bonis, quæ habuit ante professionem, non illis, si quæ *pòst* acquisivit; hæc enim, supposita professione, non sibi, sed monasterio acquirit, quando istud capax est bonorum temporalium saltem in communi. Ratio sumitur ex dict. supra, nam omnia professi jura, de quibus ante non disposuit, cum eo transunt in Monasterium.

Ex hoc habetur, quod, si professo jure hæreditario, vel successionis, obveniret hæreditas, hæc immediate obveniret monasterio bonorum temporalium capaci; non autem, personæ ipsius Professi, nisi quatenus est pars communitatis, in quam ipse cum juribus suis translatus est; nam ipse in propria sua persona, & *jure singularis personæ*, seu *in se* (supposita professione) non est Capax successionis; secus jure competente tali communitati, in quam ipse per professionem translatus est.

2368 *Not. 8.* cum constat à n. 2330. parentes de jure communi esse filiorum hæredes *necessarios* in casu, quo decedunt sine descendentes, si filius, carens descendentes, ante professionem religiosam, non reliquit parentibus portionem legitimam; etiam post professionem illis teneri relinquere. Nam esto authentica, *si qua mu-*

lier, solum exprimat divisionem bonorum *inter liberos*, permitti taliter professio; non propterea censenda est loqui *restrictè ad solos liberos*; sed intelligenda venit etiam *de parentibus* propterea, quod & hi sint hæredes *necessarii*, ipsa lege sic statuent. Unde, cum dicitur (*non expressum in lege, haberi pro omisso*, vel etiam *negato*) verum est, quando nec alià lege dispositum est de casu in altera lege non expresso; at parentibus relinquendam esse legitimam à filiis, qui decedunt non relictis descendentes, alià lege expressum est, cum, ut notavimus, illo casu sint hæredes *necessarii*, ergo, & ita tenet Sanchez in *Decal. l. 7. c. 10. n. 3.* Abbas c. in *presentia*, de probat. n. 59. & alii. Hinc negandum est, monasterium in tali contingencia haberi *loco filii*, relate ad ejusmodi professum, hæc enim juris fictio in nullo canone, vel lege fundatur; ita Lessius l. 2. de *just. c. 41. n. 83.* & alii.

Not. 9. quando dicimus, quod filius, 2369 carens descendentes, & ante professionem parentibus non relinquens legitimam, debeat hanc illis relinquere etiam facta professione, intelligendum esse *de bonis acquisitis ante professionem*, nam post illam non acquirit sibi, ut diximus, sed Monasterio, temporalium bonorum capaci, quod tamen sic accipiendum est, ut non intelligatur de his, quæ post professionem acquisivit, seu ad eum devolvuntur *jure sanguinis*, puta, si hæreditas ab intestato ad eum jure sanguinis veniret; nam hæc, *jure ante professionem competente*, illi obveniunt, atque adeo censentur prius acquisita in radice, ita Sanchez *cit. l. 7. c. 9. n. 22.* Layman l. 3. Summæ *tr. 4. c. 3. n. 9.*

Not. 10. quod monasterium, Novi- 2370 tio, ante professionem decedenti, non succedat ab intestato; ratio hujus est; quia Novitius, ante professionem, nihil juris transfert in Monasterium, non, *quam diu vivit non professus*, ut ponit casus; *non per mortem ante professionem*; quia translatio jurium in Monasterium, de quibus quis ante professionem non disposuit, contingit solum *per consequentiam persona* in illud translata secuta professione, ut sapius dictum est, sed hæc ponitur non secuta; ergo, ita Zoësius *h. z. à n. 8.* Ex quo ulterius habetur, si quis, alteri substitutus, profiteatur in Monasterio bonorum temporalium

poralium capaci, & ante institutum moriatur, nihil deberi monasterio, cum jus successionis, in bona instituti, substituto competat solum sub conditione, *si naturaliter supervivat instituto*; hæc autem conditio non evenit, sed planè oppositum, ergo jus istud substitutus non acquisivit, dum viveret, consequenter tunc nec per consequentiam personæ in Monasterium transtulit; sed nec acquisivit tempore mortis, tum quia tunc est incapax, tum quia, præmortuo substituto, jus substitutionis extinctum est per eventum oppositi, ergo.

2371 *Not. II.* Si contingat, professo in Monasterio, bonorum temporalium & successionis capaci, obvenire hæreditatem, vel ex testamento, vel ab intestato, illam non acquiri ipsi professo in sua persona particulari (ponitur enim in sua persona particulari post suam professionem incapax, ut acquirat *directè in commodum suum*) sed immediatè monasterio. Nam in hoc transtulit omnia jura sibi competentia, de quibus ante professionem non disposuit, ergo etiam jus acquirendi hæreditatem ex testamento, vel ab intestato delatam, quo non exiit per professionem; sed jure acquirendi hæreditatem ex testamento, vel ab intestato delatam *directè in commodum Monasterii*, per professionem non est exiit, quando Monasterium est capax bonorum temporalium nomine communi; ergo tali casu Monasterium immediatè, jure sibi competente, acquirat ejusmodi hæreditatem, volente, & acceptante communitate, ubi consensus communis requiritur, ita Sanchez in *Decal. l. 7. c. 12. n. 36.* Covarr. *c. 1. de Testam. n. 21.* & alii.

2372 Dices: ex hoc sequi, quòd Professus alteri substitutus, etiam jus substitutionis, in casu, de quo n. 2370. transtulerit in Monasterium; ergo esto Substitutus ante institutum naturaliter decedat, monasterium nihilominus succedet in bona instituti; quia monasterium stat etiam naturaliter extincto instituto; anteced. prob. quia jus hæreditatis acquirendæ *jure sanguinis* transfert in monasterium, esto ei solum competat sub conditione, dum proficitur; ergo etiam jus *jure substitutionis* succedendi instituto, cui quis Substitutus est, esto ei solum competat sub conditione, dum proficitur, *sc.* cū dist. si non sit sermo de condi-

tione *suspendente* ipsum? successionis, transtire de conditione *suspendente* ipsi? successionis N. ant. & conseq. quia *jus succedendi vi substitutionis* non inest Substituto purè, sed sub expressa conditione suspendente, si naturaliter supervivat instituto; unde si moriatur ante institutum nihil transmittit ad hæredes, nisi expressè substitutus sit *ipse, & hæredes ejus*; at *jus succedendi jure sanguinis* purè competit consanguineis; unde in id etiam post mortem Patris in idem succedunt ejus descendentes, ergo; ex hoc habetur ratio negatæ conseq. cum discrimine inter utrumque, propter quod etiam simpliciter negari potest antecedens; nam in antecedente solus *usus juris* pendet à conditione; non ipsum *jus* fundatum in jure sanguinis; in consequenti *ipsum jus* successionis fundatum in substitutione pendet à conditione, non autem *solus usus juris*. Ex hoc

Re. 2. Cum distinctione sequela: & concedo sequi, quòd professus alteri Substitutus etiam jus substitutionis in casu, de quo dictum est n. 2370. transtulerit in monasterium, eo modo, quo ipse habuit; non autem secus: at Substitutus non habuit purè jus successionis in bona instituti, sed tantum *sub conditione*, si naturaliter superviveret instituto, ergo in Monasterium non transtulit jus successionis *pure*, sed tantum *sub conditione*, si naturaliter superviveret instituto; hæc autem conditio verificata non est vivente Substituto, ut ponit casus, nec etiam ipso naturaliter præmortuo ante institutum; ergo monasterium non habet jus successionis in bona instituti nisi conditionatum, & pendens à conditione, quæ nunquam evenit, & deinceps naturaliter evenire non potest; hinc N. *conseq. ad prob. ant. v. cum dist. ant.* professus jus acquirendæ hæreditatis *jure sanguinis* transfert in Monasterium, esto ei solum competat sub conditione suspendente *usum talis juris. c. ipsum jus. N. ant. & jus substitutionis* Substituto convenire sub conditione suspendente; non autem *solus usus*, ut dictum est.

Not. 12. Irritum esse statutum Laicorum, quo liberi, Religionem ingredienti, jubentur esse contenti solâ legitima, vel aliquo vitalitio, cæteroque excludantur à successione in bona parentum, jure illis competente, si manerent in seculo; ita Sanchez *cit. lib. 7. c. 12. n. 18.* Abbas *c. Ecclesia. 10. de Constitut. n. 35. &*

com-

complures alii. Ratio hujus est ex defectu potestatis in statuente; nam tale statutum dirigitur in tempus, quo is, quem excludit à jure sibi competente, non est subditus statuentis; probatur, nam talis non redditur vi ejusmodi statuti successio- nis incapax, nisi sub conditione *assumpti status religiosi*; ergo non dirigitur in talem, nisi *pro tempore*, quo is *opere assumpsit sta- tum religiosum*, secuta nimirum profes- sione, seu emissione votorum, quibus verè ac propriè constituatur Religiosus; sed tunc non est subditus potestati laicæ, ut pluribus ostensum est *lib. 1. tit. 2. de Constit.* idque non tantum de Jure Cano- nico, sed etiam civili, & valde probabi- liter etiam divino, prout ibidem osten- sum est.

2374 Quare non infringitur argumentum dicendo: tales Principi laico non subesse quidem in spiritualibus; secus in tempo- ralibus; 2. dispositionem talis statuti non tendere directè in Professum, sed ejus Pa- rentes statuenti subiectos; 3. Id induci

posse consuetudine, ut taliter excludan- tur ingressi Religionem; ergo & statuto. 4. Id usu, & consuetudine plurium loco- rum jam esse receptum, & consequenter Canonibus in contrarium nitentibus esse derogatum. Ad hæc enim omnia jam respondimus *lib. 1. tit. 2.* unde negatur, quòd tale statutum liberos religionem profitentes inhabilitans ad successionem non tendat in eos *directè*, accedit, quòd sub pœna excommunicationis, nec indi- rectè quidem in præjudicium talium per- sonarum à Laicis statui possit. Quod de Consuetudine dicitur, & universum, consuetudinem in materia, quæ inepta sit, ut possit esse materia legis, esto etiam ineptam, ut recipiatur *loco legis*, aut ha- beatur *pro lege*, ut diximus *loc. cit.* illa potrò consuetudo passim reprobatur à sa- cris Canonibus, & potius est usus, *coactè*, contra Ecclesiasticorum, imò & ipsius Ecclesiæ voluntatem præceptivam intro- ductus, de qua certum est, non posse sal- vâ conscientiam recipi *pro lege*.

QUÆSTIO XXVIII. IN TIT. XXVIII. DE SEPULTURIS.

2375 **H**ic titulus habetur etiam in Sexto, Clementinis, & Extravaganti- bus; subjungitur prioribus, qui- bus actum est de successio- nibus tam ex testamento, quam ab intestato. Sepultura verò tripliciter sumi potest, 1. pro loco, in quo quis sepultus, vel sepe- liendus est; 2. pro jure, quod quis habet, ut sepeliatur in tali loco; 3. pro ipso officio, seu actu sepeliendi, quod tumulandis ca- daveribus impenditur. Sepultura primo modo sumpta idem est, quod sepulchrum, quo continetur omnis sepulturæ locus, dicitur non à *seorsim pulchro* propter re- cordationem doloris, sed à sepeliendo, sicut simulachrum à simulando; denotat enim locum, in quo corpus, ossaque ho- minis sepulta sunt, *L. 2. §. purus autem ff. de relig. & sumpt. fun.* Ex sepulchris alia sunt *familiaria*, quæ quis sibi, familiæque suæ constituit, *L. 5. ff. de relig. alia hare- Tom. III.*

ditaria, quæ quis sibi hæredibusque suis constituit: vel quæ paterfamilias jure hæ- reditatio acquisivit, *L. 5. & 6. ff. eod. tit.* his præmissis:

ARTICULUS I.

De Sepultura Ecclesiastica.

SI loquamur de sepultura, in quantum 2376 sumitur pro ipso loco, in quo cada- ver hominis defuncti sepultum, aut sepe- liendum est, supponend. 1. eum locum jure civili dici *Religiosum*, in quem, do- mino sciente, & non contradicente, illa- tum est corpus hominis mortui, ut in eo perpetuò sepultum maneat, *L. 2. C. de Re- lig. & sumpt. fun. §. Nullius & §. Religiosum. Instit. de rer. divis.* sed ex hoc non habe- tur sepultura Ecclesiastica; nam jure ca- nonico tunc solum locus aliquis evadit *Religiosus*, hoc est, obtinet rationem se- pulchri,